

Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Dhr. W. Koolmees
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

17 juni 2020
JVDS/MVE/2020.048

Geachte heer Koolmees,

Gisteren hebben we met onze achterban in verschillende sessies gesproken over de voornemens die neergelegd worden in de hoofdlijnenbrief aan de Tweede Kamer. Voor zover we dat inhoudelijk hebben kunnen doen, rekening houdend met de SZW notitie ‘uitwerking pensioencontract’ van 12 juni, zonder nog de brief en de inhoud van uw brief te kennen, maar wel op grond van alles dat ons via andere wegen ter ore is gekomen, is onze conclusie als hieronder volgt.

We hebben zover mogelijk onze conclusie getoetst op de punten die we in onze brief van 27 mei 2020 hebben genoemd.

Het voorgenomen pensioencontract biedt voordelen omdat het indexeringen dichterbij brengt (maar ook een grotere kans op kortingen) en omdat het nieuwe contract het mogelijk maakt om met andere rekenrentes te gaan werken en dat er niet meer wordt vastgehouden aan de RTS. Verder is positief, dat de pensioenfondsen pas hun uniform verkregen beleggingsresultaten verdelen over verschillende leeftijdscategorieën, **nadat** goed is onderzocht wat de risicohouding is bij die verschillende leeftijdsgroepen. Waarbij wij pleiten voor een onderzoek onder twee of drie leeftijdsgroepen van gepensioneerden, omdat de financiële behoefte van een 85 jarige uit onderzoek vaak anders blijkt te zijn dan van de net gepensioneerde. We snappen dat groepsvorming op basis van risico's binnen redelijke grenzen moet gebeuren, maar wel op basis van de echt gemeten risicohouding. Naar ons oordeel zullen verantwoordingsorganen, belanghebbende organen en Raden van Toezicht streng moeten toezien op de kwaliteit (validiteit en betrouwbaarheid) van het onderzoek. De Raad van Toezicht zal goedkeuring moeten verlenen.

Wij dringen er bij u op aan de mogelijkheid op te nemen dat pensioenfondsen er ook voor mogen kiezen om de risicohouding te meten dwars door de leeftijdscategorieën heen. Of te kiezen voor een mengvorm. Daarmee wordt ook meer recht gedaan aan het nu meer individueel ingevuld systeem en kan toch in cohorten worden toegerekend.

We zien bij leeftijdscohorten het risico, dat bij een systeem van individuele vermogens het vertrouwen in het stelsel kan verdwijnen als in geval van zwaar economisch weer, meer van hun rekening wordt afgeschreven dan wat zij hadden verwacht op basis van hun risicohouding.

We waarderen het dat de compensatie van de doorsneepremie, zoals we hebben begrepen, niet ten koste gaat van gepensioneerden en constateren met genoegen, dat het solidariteitsfonds bij nul begint en pas gedurende de looptijd van het nieuwe contract wordt gevuld uit premie en overrente. We snappen dat enkele pensioenfondsen vanwege hun specifieke situatie ervoor kunnen kiezen om de buffer meteen uit het vermogen te vullen (maximaal 15% van het totaal), omdat zij daarna toch kunnen blijven indexeren.

Het nieuwe pensioenhuis is net zo complex als het huidige huis. De regeling zelf blijft dus moeilijk uitlegbaar. De meest optimale methode van communiceren per doelgroep moet grondig worden uitgezocht, waarbij wij positief zijn over het inzetten van echte communicatiedeskundigen om daarvoor een kader te scheppen. Wel is het door het op premie gebaseerde persoonlijke karakter van de opbouw en de uitkering (binnen een door ons ook gewaardeerd systeem van solidariteit en collectiviteit) mogelijk om beter in te haken op wat de beleving van mensen is ten aanzien van hun pensioen.

Dit laatste vraagt onmiddellijk om een goed verhaal bij de overgang van het ene contract naar het andere contract. Daarin zullen ook de voor- en nadelen duidelijk moeten worden genoemd en zichtbaar gemaakt in persoonlijke overzichten.

Er komt een traject van wetgeving, waarin nog heel veel moet worden uitgewerkt over het kader waarbinnen sociale partners en pensioenfondsen moeten gaan opereren. Daarvoor zal een stevige verankering nodig zijn van de governance. We stellen het op prijs dat u hebt toegezegd de organisaties van senioren en gepensioneerden, tezamen met de jongeren, bij dit proces regelmatig en tussentijds te betrekken via overleg met u en uw ambtenaren. Datzelfde geldt voor de vraag naar de adviezen om de transitie goed en evenwichtig te laten verlopen, het verzoek aan de Stichting van de Arbeid en pensioenfondsen. Het zou goed zijn voor het noodzakelijke draagvlak daarna, dat de organisaties oud/jong ook daarbij actief betrokken worden en dat wij in dat proces op de cruciale momenten over de belangrijke onderliggende stukken kunnen beschikken.

Er zijn nog wel degelijk bezwaarpunten aan te dragen

Belangrijk is dat gepensioneerden overtuigd zullen moeten worden, dat zij er (rekening houdende met de omstandigheden van de financiële markten) echt op vooruitgaan. We kennen de rekenrentes niet, die daarbij worden gehanteerd. Ook de opdracht aan de betrokkenen bij het transitie pad kennen wij niet. Het is en blijft voor ons niet goed mogelijk om te kunnen beoordelen of het nieuwe huis goede fundamenten, muren en dakconstructies heeft, zodat het daarin veilig wonen is.

Uit de besprekingen met onze achterban is duidelijk naar voren gekomen, dat zij het onbegrijpelijk vinden dat zeer veel gepensioneerden, na 12 jaren niet te zijn geïndexeerd in de overgangperiode nog steeds geen perspectief hebben op indexatie. Voor mensen die nu 10 jaren zijn gepensioneerd, zou dit betekenen dat zij in 2026 gemiddeld nog 2 jaren te leven hebben en dus gedurende vrijwel hun hele leven wel de pensioenvermogens hebben zien groeien, maar zonder daar zelf ook maar iets van te mogen zien in de vorm van indexeringen.

Dat is wrang en moeilijk uit te leggen. Wij hebben daar eerder met u ook al over gesproken, maar hebben moeten constateren dat het nog veel zwaarder leeft, dan we hadden verwacht.

Aan u vragen we dringend wegen te zoeken om, in het perspectief van een nieuw contract met andere regels, te zorgen voor tussentijdse oplossingen waardoor gepensioneerden ook in de overgangperiode naar het nieuwe stelsel perspectief krijgen op indexeren. Voor onze achterban blijkt dit een zeer zwaarwegend punt te zijn als het gaat om de acceptatie van een nieuw stelsel en het gevoel dat het nieuwe stelsel beter is dan het oude (met wat aanpassingen). Er zal dus een oplossing moeten worden gevonden. En natuurlijk begrijpen we dat als de financiële omstandigheden voor iedereen over een periode van een paar jaren slecht zijn, dat dan ook zij dat zullen merken. Maar net als bij het nieuwe contract gaan we ervan uit dat het komende huis beter is dan het oude en dus moeten de gepensioneerden dat snel merken om vertrouwen te kunnen herkrijgen en houden.

We zijn blij met de door u aangeboden en de door ons noodzakelijk gevonden betrokkenheid bij de verdere uitwerking van de hoofdlijnennotitie in wetgeving en mogelijk/hopelijk ook bij het bepalen van een verantwoord en evenwichtig transitie pad, waarin aan alle deelnemers en gepensioneerden recht wordt gedaan en waar we nu nog te weinig van hebben gezien.

Met hartelijke groet,

Koepel Gepensioneerden

Joep Schouten
Co-voorzitter

Jaap van der Spek
Co-voorzitter